

20. ročník medzinárodného festivalu
horského filmu a dobrodružstva
27. - 31. marec 2019

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA HORY A MESTO 2019

Počas piatich dní 20. ročníka festivalu Hory a mesto v Bory Mall a viacsálovom kine CINEMAX od 27. do 31. marca 2019 bolo v rámci hlavnej filmovej prehliadky premietnutých 44 súťažných horských filmov z 15 krajín sveta, ako aj 5 nesúťažných filmov v rámci prezentácií hostí. V súťaži bolo 8 slovenských filmov, z toho niektoré boli uvedené vo svetovej premiére. Multimediálne prezentácie z horských dobrodružstiev predstavilo 15 hlavných hostí z USA, Holandska, Rakúska, Česka a Slovenska. V rámci cestovateľských klubov KINO SVET sa prezentovalo 25 slovenských a českých cestovateľov. Špeciálnych sekcií „Enviro: Zdravé a vedomé jedlo“, „Via Ferrata“ a „BEH I.“ a „BEH II.“ sa zúčastnilo 11 prednášajúcich z Rakúska a Slovenska. Program prebiehal paralelne v 3 kinosálach CINEMAX spolu v 36 samostatných programových blokoch. Celková návštevnosť v kinosálach CINEMAX bola takmer 4900 divákov. Mnohé z hlavných večerných predstavení i poobedných premietaní boli úplne vypredané. Sprievodné podujatia Hory a mesto v CINEMAX a v Bory Mall a ich okolí sledovalo alebo sa ich priamo zúčastnilo približne 12 tisíc ľudí. Celková festivalová účasť sa pohybovala okolo 17 tisíc návštevníkov. Kvalitu programu potvrdzuje aj to, že festival Hory a mesto zaznamenal tohto roku rekordnú medializáciu v počte mediálnych výstupov. Festival o svojom programe informoval prostredníctvom 9 tlačových správ, zorganizoval jednu tlačovú konferenciu. V monitoringu, ktorý má 349 strán zaznamenávame 105 zmienok o festivale v printových, elektornických a webových médiách, v období od 17.1. do 21.4. 2019.

HLAVNÝ PROGRAM

K vrcholom festivalu patrilo premietnutie dokumentárneho veľkofilmu FREE SOLO, ktorý bol čerstvo ocenený Oscarom za najlepší dokumentárny film. Film otvoril jubilejný 20. ročník festivalu v stredu 27. 3., v repríze sa premietal v sobotu 30.3., tiež vo vypredanej kinosále. Veľkým lákadlom bol aj americký hosť **Tommy Caldwell**, fenomenálny lezec veľkých stien, ktorý účasť na festivale Hory a mesto zopakoval po šiestich rokoch. V rámci svojej vypredanej multimediálnej prezentácie uviedol v slovenskej premiére aj dokumentárny veľkofilm Dawn Wall, v ktorom účinkoval. Účasť mladej holandskej jachtárky **Laury Dekker**, ktorá v 16 rokoch dokončila svoju vyše 500 dňovú solo plavbu okolo sveta, naplnila očakávania, Laura pred vypredanou sálu prezentovala nielen zážitky z tejto cesty, ale i svoje ďalšie životné dobrodružné plány. Tretím zahraničným hosťom bol **Mára Holeček**, ktorý bol na festivale Hory a mesto už po tretí raz. Opäť v rámci vypredanej multumediálnej show „Dotknúť sa neba“ porozprával a premietol zážitky v priebehu jedného dobrodružného roka. Veľkí úspech mala prednáška dvoch slovenských hostí – filmára **Pavla Barabáša** a cestovateľa **Petra Becka Ondrejoviča** „Salto je kráľ“, spojená s premietaním filmu V tieni jaguára v sobotu 30.3. V sobotu sa tiež vo vedľajšej sále odovzdávali ceny horolezeckého spolku JAMES za najlepšie výstupy roka. Po nich nasledovali prezentácie slovenskej lezkyne **Mišky Izakovičovej** z Yosemitev a slovenských horolezcov **Jozefa Krištoffyho** a **Ondreja Húserku** o nedávnych úspechoch v Patagónii a výstupe na CERRO TORRE. Záujem bol i o premiéru najnovšieho filmu **Martina Grajciara** SUMMER BOUQUET o slovenskej expedícii v Kirgizsku a vylezení extrémne ťažkej skalnej steny. Zaujali tiež prednášky ďalších hlavných hostí festivalu – vodáci **Evina Láska** a **Tomo Andrassy**: "V krajine červeného kríža" a **Pavel Andrassy** „S kajakom do Malawi“; skialpinisti **Miro Peťo** „Na lyžiach po Tatrách a Fatrách“

a **Robert Vrlák**: „PERU“. Vzácnu delegáciu českých a slovenských horolezeckých legend so sebou priniesla prezentácia knihy „Navždy prvni“ – multimediálnu prezentáciu a sekciu zabezpečili českí horolezci a publicisti **Martin Krejsa** a **Petr Piechowicz**.

Festival sa už druhý rok konal v nákupnom centre Bory Mall a v kinosálach CINEMAX. Nové priestory, ktorým sa štruktúra festivalu musela čiastočne prispôbiť, dodávajú festivalu možnosť rastu do budúcnosti, pokiaľ ide o hlavné filmové predstavenia, prednášky hostí a sprievodných podujatí. Nové priestory súčasne spôsobili v roku 2018 citeľný úbytok návštevnosti filmových predstavení, keďže Bory Mall majú menej výhodnú polohu oproti centru Bratislavy. Avšak v tomto roku návštevnosť citeľne stúpla a veríme, že v roku 2020 dosiahne čísla spred dvoch rokov. Festival Hory a mesto zotrúva pri formáte piatich dní s tým, že sa využívali tri kinosály CINEMAX so špičkovou audiovizuálnou technikou a s jedným premietaním v kinosále IMAX. Kvalitou premietania sa Hory a mesto radí na prvé miesto vo svete v rebríčku horských festivalov.

Do filmovej súťaže Hory a mesto 2019 bolo vybratých 44 filmov z 15 krajín sveta. Filmy hodnotila medzinárodná odborná porota v zložení: **Miloš Končok** (Slovensko, zástupca Literárneho fondu, filmár a kameraman); **Alek Lwow** (Poľsko, legendárny horolezec, publicista a dlhoročný organizátor festivalových prehliadok); **Sophia Boydová** (Slovensko, kameramanka), **Peter Gašparík** (Slovensko, filmový scenárista, dramaturg a organizátor viacerých filmových podujatí) a **Daniel Rihák** (Slovensko, filmový režisér).

Porota ocenila deväť filmov v ôsmich kategóriách. Hlavnú cenu Grand Prix si odniesol film "FREE SOLO" (USA, 100 min, 2018, r. Jimmy Chin, Elizabeth Chai Vasarhelyi) - Príbeh o tom, čo všetko je ľudská bytosť schopná dosiahnuť. Zachytáva Alexa Honnolda, ako sa pripravuje uskutočniť svoj životný sen - zdolať legendárnu cestu Freerider na El Capitanovi v Yosemitech bez lana, bez istenia. Alex sa tým upisuje jedinej voľbe – medzi dokonalosťou a smrťou.

„Film Free Solo prináša strhujúci audiovizuálny zážitok aj ľuďom mimo úzkeho kruhu zanehtencov tohto športu. Formálne aj obsahovo vyráža dych,“ znelo hodnotenie poroty.

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

Štyri osobitné sekcie filmovej prehliadky boli venované premietaniu pre bratislavské školy a celkovo sa ich zúčastnilo takmer 580 žiakov a pedagógov základných, stredných a špeciálnych škôl. Premietania pre školy spolu so sprievodným programom pre žiakov sa stretli s úspechom. Žiaci sa po filmovom premietaní zúčastnili **Festivalového náučného chodníka**, kde sa zapojili do interaktívnych náučných, vedomostných, súťažných aj zábavných aktivít v rámci jednotlivých centier: Centrum recyklácie, Centrum pitnej vody, Bio-chemické centrum, Centrum – Školský bar, Lezecké centrum, Centrum rovnováhy, Vodácke centrum, Dobrodružno-expedičné centrum a Filmové centrum.

Do **fotosúťaže** Hory a mesto 2019 sa prihlásilo 491 fotografií v troch súťažných kategóriách: Horské a outdoorové športy, Horská kultúra/ľudia a Horská krajina (panoráma, flóra, fauna). Fotografie hodnotila slovenská odborná fotorota v zložení Pavol Breier, Dodo Lietavec a Ivan Čaniga. Cenu Grand Prix získala fotografia Petra Hollého „Medzi sochami“.

Hory a mesto dáva priestor aj pre obrazové zachytenie rozmanitých zážitkov formou **fotovýstav**. „19 + 1 ROKOV HORY A MESTO“ – výstava mapovala 19 rokov existencie festivalu a počas 20. ročníka sme dopĺňali aktuálne reportážne fotografie z každého dňa. Diváci si mohli pripomenúť všetkých významných hostí, ktorí festival historicky navštívili.

„Fotosúťaž Hory a mesto 2019“ – výstava víťazných fotografií.

„HORY A MESTO S ÚSMEVOM“ – výstava karikatúr Antona Lednického a Jozefa Liptáka

Výstavy boli počas festivalu od 27. - 31. 3. 2019 umiestnené v priestoroch nákupného centra Bory Mall a v CINEMAX BORY.

Sprievodným podujatím dominovali preteky **V4 Boulder Cup** v sobotu 30.3. sa uskutočnili Majstrovstvá Slovenska v boulderingu detí a v nedeľu 31.3. sa konalo 2. kolo Slovenského pohára dospelých a mládeže v boulderingu. Preteky sa uskutočnili na pódiu vo vestibule Bory Mall. Pretekov sa zúčastnili pretekári zo Slovenska, Česka, Poľska, Rakúska a Maďarska. Výsledky sú zverejnené na www.horyamesto.sk.

Z ostatných sprievodných podujatí sa najväčšiemu záujmu tešili ďalšie aktivity v Base Campe vo vestibule a v exteriéri Bory Mall. Podujatie **4 živly** prinieslo do nákupného centra rozmanité interaktívne stanovišťa. Už 20-ty rok prináša festival Hory a mesto dobrodružstvo do mesta prostredníctvom vizuálnych ale aj reálnych zážitkov. Našimi živlami sú SKALA, ZEM, VODA a VZDUCH. SKALU reprezentovalo obľúbené lezenie na umelej stene. V rámci ZEME sa mohli návštevníci zapojiť do orientačného behu a v Bike Zóne si mohli vyskúšať jazdu na bicykli po rôznych prekážkach. Vo VODÁCKOM expedičnom kútiku si mohli návštevníci vyskúšať veslovanie na veslovacom тренаžéri a posadiť sa do raftu alebo morského kajaku. VZDUCHOM sa mohli deti aj dospelí prejsť po napnutom lane nízko nad zemou. Malí návštevníci mohli získať aj malú odmenu cestou po festivalovom chodníku cez 4 živly. Obľúbeným doplnkom ku všetkým aktivitám bol **Horský fotokútik**, z ktorého si všetci mohli odniesť malú fotografickú pamiatku na ťažký a náročný výstup.

Počas festivalu ponúkalo v rámci **outdoorového minivýstavy** v sobotu a nedeľu svoje výrobky a služby 21 vystavovateľov a reklamných partnerov.

Po festivale v Bratislave pokračovalo turné s americkým hosťom Tommym Caldwellom a jeho filmom Dawn Wall do Banskej Bystrice a Martiny. Obe podujatia sa uskutočnili vďaka podpore Amerického veľvyslanectva na Slovensku.

Po skončení festivalu v Bratislave sa putovná verzia Hory a mesto vydá do ďalších krajín Višegrádskej štvorky v rámci **festivalového turné V4 TOUR**. V priebehu roka 2019 uvidia festivalové filmy diváci v rámci **slovenského turné** v Prešove, Dolnom Kubíne, Banskej Bystrici, Martine, Žiline, Košiciach, Starej Ľubovni, Starom Smokovci, Trstenej, v Budapešti, Prahe, Brne a vo Wroclawi.

V užšom festivalovom štábe pracovalo **25 členov štábu** a vyše **30 dobrovoľníkov**.

Cieľom podujatia Hory a mesto je prostredníctvom filmových a multimediálnych premietaní a atraktívnych sprievodných aktivít osloviť: aktívnu odbornú verejnosť a ponúknuť jej priestor pre realizáciu, stretnutia a inšpiráciu; priaznivcov horských športov a filmu s možnosťou intenzívnejšej realizácie a získania hlbších informácií a kontaktov; širokú verejnosť s cieľom nadchnúť ju pre krásy prírody, zdravý spôsob života, ponúknuť jej pozitívne „modely“ života. Podujatie sa tiež pokúša vytvoriť platformu pre výmenu názorov medzi verejnosťou, filmármi, športovcami a podporuje umelecké a efektívne formy odovzdávania horských skúseností. Festival Hory a mesto plní svoje ambície byť najvýznamnejším podujatím svojho žánru v Strednej Európe.

VÝSLEDKY SÚŤAŽÍ HORY A MESTO 2019

Výsledky filmovej súťaže Hory a mesto 2019

GRAND PRIX

Free Solo (USA, 100 min, 2018, r. Jimmy Chin, Elizabeth Chai Vasarhelyi)

Príbeh o tom, čo všetko je ľudská bytosť schopná dosiahnuť. Zachytáva Alexa Honnolda, ako sa pripravuje uskutočniť svoj životný sen - zdolať legendárnu cestu Freerider na El Capitanovi v Yosemitech bez lana, bez istenia. Alex sa tým upisuje jedinej voľbe – medzi dokonalosťou a smrťou. *Film, ktorý prináša strhujúci audiovizuálny zážitok aj ľuďom mimo úzkeho kruhu zanietencov tohto športu. Formálne aj obsahovo dychvyrážajúci zážitok.*

CENA V4

Neprestávam lietať (Still flying..., Poľsko, 33 min, 2018, r. Miroslaw Dembinski)

Janusz Orłowski aka „Starký“ sa začal paraglajdingu venovať po sedemdesiatke. Keď mal 88 rokov, začal snívať o lete z Olympu, a keď mal 91, vyletel do výšky 326 metrov, čím sa zapísal do Guinnessovej knihy rekordov. Film dokumentuje metaforickú cestu človeka k večnosti.

Povznášajúci filmový dôkaz o tom, že vek nemusí byť prekážkou pri plnení snov.

CENA LITERÁRNEHO FONDU

Vrcholová príťažlivosť (Slovensko, 64 min, 2018, r. Rastislav Hatiar)

Životný príbeh slovenského horolezca Petra Hámora. Portrét himalájistu, ktorý sa celý život snaží posúvať svoje hranice.

Porote sa páčilo, že to bol osobný a úprimný príbeh hrdinu, ktorý prekonáva nielen výškové, ale aj dobové prekážky. Film ukazuje hĺbku vzťahov, ktoré sa rodia len v tých najťažších podmienkach.

ŠPECIÁLNA CENA POROTY

Nomádsky chlapec (Boy Nomad, Kanada, 21 min, 2018, r. Niobe Thompson)

Príbeh 9-ročného Janibeka, ktorý žije so svojou rodinou v mongolských horách a miluje preteky na koňoch. V zime ho otec po prvý raz zoberie na najťažšiu púť v živote nomádov: zimný presun cez horské priesmyky aj s početnými stádami zvierat.

Nádherne zachytenie miznúceho spôsobu života v súlade s prírodou.

ČESTNÉ UZNANIE POROTY

Afganská výprava za slobodou (Ascending Afghanistan: Women Rising, Afganistan, 49 min, 2015, r. Erik Osterholm)

Film sleduje skupinu 16 – 19-ročných dievčat v Afganistane, ktoré sa snažia stať prvým ženským afganským horolezeckým tímom. Silný príbeh dievčat, ktoré chcú ukázať, čo znamená byť ženou v extrémne reštriktívnej kultúre.

Film, v ktorom je výstup na horu metaforou náročnej cesty za slobodou.

ČESTNÉ UZNANIE V KATEGÓRII

- VZDUCH

8000+ (Francúzsko, Nemecko, 22 min, 2018, r. Antoine Girard, Christian Schmidt)

Paraglajdista Antoine Girard už dvakrát zlyhal vo svojej snahe vyliezť na Broad Peak (8 051 m) a zletieť odtiaľ do údolia. Ak sa mu to tentoraz podarí, vytvorí nový výškový rekord v paraglajdingu, ale vzduch je tu riedky a vzlety a pristátia sú mimoriadne zložité. Zvlášť, keď sa spoliehate len sám na seba.

Oceňujeme, že je to veľmi autentický film, ktorý ponúka nepoznaný pohľad na Himaláje a chuť zažiť naozajstné dobrodružstvo.

- SNEH/ VODA

Kde sa končí les (Treeline, Kanada, 40 min, 2018, r. Jordan Manley)

Ticho, trpezlivo, stromy vydržia. Film nás zavedie k zakrpateným cyprusovým hájom v Japonsku, k červeným cédom v Britskej Kolumbii a k starým boroviciam v Nevade. Pridáme sa k niekoľkým lyžiarom, snoubordistom, vedcom a liečiteľom, ktorí preskúmajú toto spojenie staršie ako ľudstvo samo.

Cena v kategórii VODA bola zmrazená na kategóriu SNEH. Zenová esej o organizme lesa, rozširujúca náš pohľad na život.

- SKALA

Dawn Wall (The Dawn Wall, USA, 100 min, 2017, r. Josh Lowell a Pete Mortimer)

Caldwell a jeho partner Jorgeson strávili šesť rokov starostlivým vymýšľaním a nacvičovaním cesty Dawn Wall. Pri záverečnom pokuse, ktorý sledoval celý svet, čelí Caldwell okamihu pravdy. Má opustiť svojho spolulezcu a konečne si splniť sen, alebo riskovať vlastný úspech pre zachovanie

priateľstva?

Strhujúci film o tom, ako nás komplikovaný životný príbeh môže motivovať k unikátnym výkonom.

- ZEM

Tieň jaguára (Slovensko, 58 min, 2018, r. Pavol Barabáš)

Štyria priatelia, ktorých naplňa neporušená príroda našej Zeme, sa vydávajú do amazonského pralesa na náročnú cestu s neistým koncom. Autentické zachytenie ešte nezdokumentovaného kmeňa Hodi je protipól našej západnej kultúry.

Film, ktorý nám umožňuje zažiť spiritualitu jedného z posledných prírodných národov.

Výsledky Fotografickej súťaže Hory a mesto 2019

KATEGÓRIA GRAND PRIX

Peter Hollý - Medzi sochami

KATEGÓRIA HORSKÁ KRAJINA (panoráma, flóra, fauna)

1. MIESTO

Dominik Belica - Svitane nad mestom

2. MIESTO

Radoslav Černický - Jesenné práce

3. MIESTO

Ľubomír Drápal - Vestrahorn

KATEGÓRIA HORSKÉ A OUTDOOROVÉ ŠPORTY

1. MIESTO

Jaromír Fašianok - Záprahy

2. MIESTO

Marcel Rebro - Pfaffenstattel winter rallye

3. MIESTO

Peter Savko - Na šikmej ploche

KATEGÓRIA - HORSKÁ KULTÚRA / ĽUDIA

1. MIESTO

Marcel Rebro - Lovec sobov

2. MIESTO

Juraj Lukáš - Mesto spí dolu podo mnou, iba neón svieti

3. MIESTO

Milan Marko - Čierne na bielom: Horská vyhládka

ZAÚJALO POROTU /bez ocenenia/

Blanka Mináriková - Krok za krokom

Marcel Rebro - Cesta za stádom

Jaromír Fašianok - Spartan race

Matej Kováč - Zatmenie mesiaca za Kriváňom

Festivalovú fotorotú tvorili Pavol Breier, Dodo Lietavec a Ivan Čaniga.

ORGANIZÁTORI, SPONZORI A PARTNERI

Združenie Hory a mesto touto cestou ďakuje všetkým spoluorganizátorom, grantovým partnerom, reklamným partnerom, priateľom, filmárom, hosťom, pracovnému štábu a dobrovoľníkom za významnú pomoc.

Hlavný organizátor: Občianske združenie Hory a mesto

Spoluorganizátori: Bory Mall, CINEMAX BORY

Finančne podporili: Visergad Fund, Audiovizuálny Fond, Environmentálny fond, Embassy of the United States of America, James, Nadácia ZSE, Nadácia Volkswagen

Hlavní partneri festivalu: Ford Summit Motors Bratislava, Raiffeisen BANK, Alpine Pro, Asekol, My Way, CEWE best in print, Vertigo, Worknet, Duomedia, Mercure Hotels, Dynafit/Horedole.sk, ILLU Chocolaterie, Canon, Ortovox, Mountainia

Mediálni partneri: RTV: Rádio Devín : Rádio FM, Horolezec, dobrodruh.sk, HIKING.SK, OUTDOORFILMY.SK, Krásy Slovenska, Bittner, Restartnisa, Zagurami.eu, Lexikon, Prírodovedecká Fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Partneri: Lidl, Project Outdoor, Urban Apes, SRS light design, Samsung, Víno Masaryk, Copex, Zoner Photo Studio, Nadácia BVS, Climbing Bus, Think Bigger, TEPEDE, MONDIEU, Cookučka, Momentface.sk, KadMedia, Kulla, Forest Skis, BE A RIDER, HP, Radiolan, Lazy Run, Hewlett Packart Enterprisse, Pisto Stav, Yacht Pool, Lipotovar, Yak&Rysy, LYO, AIX, Anatomic, MOVE

Vystavovatelia: Ford Summit Motors Bratislava, Dynafit/Horedole.sk, Tuli, Dajama, Doprirody.sk, Marva, Lanno Corda, Benesport, Norway Shop, Abraka, AN.YWHERE, fusakle, DULCIA, Vodácke Centrum, Včelobal, RICHIO, Ortovox, peak design, FOLKLORE, Zahora Project.